

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, četrtek 8. junija 1950

LETO XI, ŠT. 135 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

NAŠI KMETJE SO V GLAVNEM ŽE PRIPRAVLJENI NA ODKUP ŽITA

Kdorkoli je imel lani opraviti z odkupom žita, se prav dobro spominja številnih nevesnosti, kakor pogosto popravljanja že izdanih odločb, ponovnega ugotavljanja hektarskih donosov in podobno. Te stvari niso samo oteževalce izpolnjevanja odkupa, temveč so bile tudi kaj malo privlačne za kmete. V njih so vzbujale negotovost glede odgovora na vprašanje: kaj in koliko pravzaprav dolgujem državi?

Ravno zato, da se pri letošnjem odkupu žita ne bi ponovile lanske napake, je izdala zvezna vlada uredbno o obveznem odkupu žita v letu 1950-51 že lani oktobra. Od tedaj je minilo skoraj pol leta. V nekaterih južnih predelih naše države se je žetev že začela in blizu je čas, ko bodo tudi po naših vaseh dan na dan polna s težkimi snopi obloženih voz in bodo pele svojo pesem

mlatilnice, iz katerih bo obilno tekel zlati pridelek dobro obetajoče žitne lline. Sprico tega je čas, da pogledamo, kako so naši krajevni ljudski odbori opravili nalogo, ki jim jo je naložila o obvezni oddaji žita, tako da že danes Na splošno smemo reči, da bo potekel odkup žita letos nedvomno bolj in hitreje, kakor lani. Velikanska večina krajevnih ljudskih odborov je že pred tedni dokončno izdala kmetom odločbe o obvezni oddaji žita, tako da že danes vedo, kaj in koliko morajo oddati državi. Izjema so samo okrajji Ptuj, Maribor-okolica in Poljane. Za Ptuj to ni čudno, saj so menjali od takrat, ko je izšla uredba, poverjenika za nabave kar štirikrat, delno pa je razumljiva ta stvar tudi za ostala dva okrajja, v katerih povzroča odkup marsikomu še vedno hude preglavice.

Zaradi primera si oglejmo, kako so opravili to pomembno nalogo v okrajju Ljubljana-okolica. Značilno je, da je šlo delo najbolje od rok v krajevnih odborih Dol-Beričevo in Ig, ki sta od vseh 59 krajevnih odborov, med najmočnejšimi. Pa ne samo to. Ta ljudska odbora sta ugotovila svoje zmogljivosti bolj, kakor sam okrajni ljudski odbor. S pravilno obremenitvijo kmetov sta namreč celo presešla tiste odkupne količine, ki bi jih morala dati po okrajnem orientacijskem planu. Zato se je treba zahvaliti dobremu sestavu teh odborov in vztrajnemu političnemu delu najboljših okrajnih aktivistov. (Mimogrede bodi povedano, da je prejel Ig za uspehe v tekmovalstvu med krajevnimi odbori v prvem četrtletju prehodno zastavico.)

Okrajni orientacijski plan so presegli še nekateri drugi odbori, kakor Drenovgric in Gornji Logatec. Seveda je tudi nekaj takšnih, ki okrajnega plana niso dosegli. Tega so delno krivi krajevni odbori sami, ker gledajo nekateri še vedno na to, da bi dali skupnosti čim manj, delno pa tudi okrajni ljudski odbor.

Delovni kolektiv Kombinata za kmetijske stroje »Pobeda« v Petrovaradinu in Novem Sadu je izdelal prve serije snopovoznih strojev - »Partizanka 512«. Tako bomo letos na naših žitnih poljih prvič želi z domačimi snopovozniki. Osvojitve proizvodnje tega kompliciranega in za mehanizacijo našega kmetijstva tako važnega stroja je velik uspeh naše industrije kmetijskih strojev, tem bolj, ker nam je Madžarska po objavi resolucije Informbiroja hotela onemogočiti izdelavo teh strojev.

Po investicijski pogodbi z Madžarsko bi nam morali Madžari dobaviti in do leta 1951 montirati naprave za veliko moderno tovarno kmetijskih strojev, ki bi izdelovala selektorje, trierje, kosilnice, snopovoznike, traktorske pluge, kultivatorje itd. Ko je Madžarska odklonila izpolnitev teh pogojev, da bi zavrla naš plan mehanizacije kmetijstva, smo si pomagali na ta način, da smo razširili zmogljivost naših tovarn kmetijskih strojev, hkrati pa smo sami začeli graditi novo veliko tovarno kmetijskih strojev v Novem Sadu. Ta nova tovarna se je v kratkem času razvila v največje podjetje industrije kmetijskih strojev - v mogočen kombinat za kmetijske stroje. Proizvodnja se je tako naglo razvijala, da so v dobrem letu postale velike dvorane že pretesne. Danes sestavljajo nove stroje povsod, kjer je le prostor, plešakji pa jih morajo na prostem, da nove stroje čim prej spravijo iz montažnih dvoran. Požimi in spomladi so izdelali velike serije kosilnih strojev in motornih robkačev vseh vrst. Nagla osvojitve proizvodnje kosilnih strojev je omogočila izdelavo prototipa snopovoznika in pripravilo serijske proizvodnje snopovoznikov. Konstruktor tega kompliciranega stroja, Filip Getel, je konstruiral za serijsko proizvodnjo kosilnih strojev in snopovoznikov še posebne orodne stroje, tako n. pr. stroj, ki v 45 minutah izvrta luknje za os na glavnem okvirju, medtem ko so prej za to delo potrebovali 12 ur.

Letos je tovarna dobila tudi lastno veliko livarno. Prva kupolna peč v tej livarni je začela obratovati tik pred 1. majem, druga taka peč in posebna peč za tempera liv pa bosta izročeni svojem namenu ob koncu junija, ko bo livarna popolnoma urejena in si bo tovarna vse vlitve dele za stroje lahko sama izdelovala. Poleg nove livarne pa že gradijo nov velik objekt - novo obdelovalnico. Tako nastaja orjaško podjetje naše petletke na periferiji Novega Sada, kjer je pred dvema letoma še rasla trava.

»Tovarna »Pobeda« ima letos velik proizvodni plan ki je upošteva povečano proizvodno zmogljivost v zvezi z zgraditvijo velike livarne. Delovni kolektiv graditeljev novosadskega kombinata je prav zaradi tega pohitel, da je livarna pravočasno začela obratovati, sedaj pa pospešeno nadaljuje

Nov premogovnik v timoškem bazenu

V bližini Zaječarja so lani začeli odpirati nov premogovnik »Novi Zvezdani«. Za ta premogovnik gradijo izvorni in ventilacijski jašek, ki bosta globoka 120 m. Geološka raziskovanja so pokazala, da je v tej globini 4 do 6 m debel sloj prvovrstnega premoga. Zmogljivost rudnika bo znašala okrog tisoč ton na dan. V bližini jaška že gradijo potrebne obratne naprave, separacijo, kopališče, industrijsko progno in ceste, ki bo vezala rudnik z državno cesto Zaječar-Boljevac. Pri gradnji jaška so že premagali največje težave z vodo in s plastjo glinastega laporja v globini 50 m, sedaj pa dela naglo napredujejo. V predmestju Zaječarja pa so začeli graditi kolonijo za rudarje, v kateri bodo letos zgradili prve stanovanjske zgradbe.

Dve milijardi za dečje ustanove

Teden matere in otroka ni samo izraz ljubezni do matere in otroka, temveč predvsem spodbuda za vse državljane, da bi po svojih močeh delali in skrbeli za matere in otroke na dobrih temeljih, ki jih je že položila država. Po svoji skrbi za matere in otroke presega naša država mnoge večje in bogatejše države in vsaka nova, dobra pobuda ljudstva je deležna najzidat.

neje državne pomoči. O tem pričajo tudi naslednji podatki:

V naši državi je zdaj nad 100 otroških dispanzerjev in nad 400 posvetovalnic za nego otrok. Ko je bilo v Jugoslaviji v zadnjem predvojnem letu samo 25 posvetovalnic za noseče, jih je bilo lani že 337 in pride v te posvetovalnice vsako leto nad 100.000 žena, medtem ko so v letih 1932, do 1936. zapisali v tedanjih posvetovalnicah samo nekaj nad 5400 obiskov. Otroških jasli imamo 240 s 5000 posteljami, pred vojno pa so bile samo tri take ustanove za okoli 120 otrok.

Za predšolske otroke imamo zdaj 20 domov, v katerih je nad 1100 otrok. Največ takih domov je bilo ustanovljenih 1946. leta, ker je bilo takrat mnogo vojnih sirot, pozneje se je pa več domov za predšolske otroke spreminilo v ustanove za šolsko mladino.

Za nove otroke jasli in vrtnice zvezna vlada določila letos 622 milijonov, za šolske kuhinje 614 milijonov, skoraj 1 milijardo pa za druge otroške ustanove in zavode ter za počitniška letovanja. Letošnji 2 milijardi za dečje ustanove pa sta samo majhen del gnotne pomoči socialistične države za matere in otroke. Samo za otroške kolonije, ki jih prej ni bilo, je bilo od osvoboditve do danes izplačanih nad 7 milijard dinarjev za porodniške pomočnike, ki so tudi nove, pa nad 320 milijonov.

bor, ker ne pozna še dovolj dobro dejanske zmogljivosti svojih krajevnih odborov.

Zelo majhno število pritožb, ki jih je prejel okrajni ljudski odbor komaj okrog 20, dokazuje, da so izdani predpisi za obvezno oddajo žita kljub vsemu kar v redu. Tako predstavljajo izdane odločbe trden temelj, ki ga tudi eventualno potrebni popravki z ozirom na rezultate sedanjega popisa setve ne bodo mogli v bistvu omajati.

To pa še ni vse. Ze sedaj pripravljajo v okrajju skladišča in prevozna sredstva, obenem pa mislijo na ljudi, ki bodo za izvedbo odkupa potrebni. Tudi letos bodo odkupovali po rajonih po točno izdelanem operativnem planu. - Vse kaže, da bodo izpolnili odkup v rekordnem času. To bo v korist skupnosti, pa tudi kmetom samim. Tudi naš kmet namreč že ve, kako lep je občutek, ki mu ga daje zavest, da je izpolnil svojo obveznost do države.

LETOS BOMO PRVIČ ŽELI Z DOMAČIMI SNOPOVEZNIKI

Delovni kolektiv Kombinata za kmetijske stroje »Pobeda« v Petrovaradinu in Novem Sadu je izdelal prve serije snopovoznih strojev - »Partizanka 512«. Tako bomo letos na naših žitnih poljih prvič želi z domačimi snopovozniki. Osvojitve proizvodnje tega kompliciranega in za mehanizacijo našega kmetijstva tako važnega stroja je velik uspeh naše industrije kmetijskih strojev, tem bolj, ker nam je Madžarska po objavi resolucije Informbiroja hotela onemogočiti izdelavo teh strojev.

Po investicijski pogodbi z Madžarsko bi nam morali Madžari dobaviti in do leta 1951 montirati naprave za veliko moderno tovarno kmetijskih strojev, ki bi izdelovala selektorje, trierje, kosilnice, snopovoznike, traktorske pluge, kultivatorje itd. Ko je Madžarska odklonila izpolnitev teh pogojev, da bi zavrla naš plan mehanizacije kmetijstva, smo si pomagali na ta način, da smo razširili zmogljivost naših tovarn kmetijskih strojev, hkrati pa smo sami začeli graditi novo veliko tovarno kmetijskih strojev v Novem Sadu. Ta nova tovarna se je v kratkem času razvila v največje podjetje industrije kmetijskih strojev - v mogočen kombinat za kmetijske stroje. Proizvodnja se je tako naglo razvijala, da so v dobrem letu postale velike dvorane že pretesne. Danes sestavljajo nove stroje povsod, kjer je le prostor, plešakji pa jih morajo na prostem, da nove stroje čim prej spravijo iz montažnih dvoran. Požimi in spomladi so izdelali velike serije kosilnih strojev in motornih robkačev vseh vrst. Nagla osvojitve proizvodnje kosilnih strojev je omogočila izdelavo prototipa snopovoznika in pripravilo serijske proizvodnje snopovoznikov. Konstruktor tega kompliciranega stroja, Filip Getel, je konstruiral za serijsko proizvodnjo kosilnih strojev in snopovoznikov še posebne orodne stroje, tako n. pr. stroj, ki v 45 minutah izvrta luknje za os na glavnem okvirju, medtem ko so prej za to delo potrebovali 12 ur.

Letos je tovarna dobila tudi lastno veliko livarno. Prva kupolna peč v tej livarni je začela obratovati tik pred 1. majem, druga taka peč in posebna peč za tempera liv pa bosta izročeni svojem namenu ob koncu junija, ko bo livarna popolnoma urejena in si bo tovarna vse vlitve dele za stroje lahko sama izdelovala. Poleg nove livarne pa že gradijo nov velik objekt - novo obdelovalnico. Tako nastaja orjaško podjetje naše petletke na periferiji Novega Sada, kjer je pred dvema letoma še rasla trava.

»Tovarna »Pobeda« ima letos velik proizvodni plan ki je upošteva povečano proizvodno zmogljivost v zvezi z zgraditvijo velike livarne. Delovni kolektiv graditeljev novosadskega kombinata je prav zaradi tega pohitel, da je livarna pravočasno začela obratovati, sedaj pa pospešeno nadaljuje

Nov premogovnik v timoškem bazenu

V bližini Zaječarja so lani začeli odpirati nov premogovnik »Novi Zvezdani«. Za ta premogovnik gradijo izvorni in ventilacijski jašek, ki bosta globoka 120 m. Geološka raziskovanja so pokazala, da je v tej globini 4 do 6 m debel sloj prvovrstnega premoga. Zmogljivost rudnika bo znašala okrog tisoč ton na dan. V bližini jaška že gradijo potrebne obratne naprave, separacijo, kopališče, industrijsko progno in ceste, ki bo vezala rudnik z državno cesto Zaječar-Boljevac. Pri gradnji jaška so že premagali največje težave z vodo in s plastjo glinastega laporja v globini 50 m, sedaj pa dela naglo napredujejo. V predmestju Zaječarja pa so začeli graditi kolonijo za rudarje, v kateri bodo letos zgradili prve stanovanjske zgradbe.

Dve milijardi za dečje ustanove

Teden matere in otroka ni samo izraz ljubezni do matere in otroka, temveč predvsem spodbuda za vse državljane, da bi po svojih močeh delali in skrbeli za matere in otroke na dobrih temeljih, ki jih je že položila država. Po svoji skrbi za matere in otroke presega naša država mnoge večje in bogatejše države in vsaka nova, dobra pobuda ljudstva je deležna najzidat.

neje državne pomoči. O tem pričajo tudi naslednji podatki:

V naši državi je zdaj nad 100 otroških dispanzerjev in nad 400 posvetovalnic za nego otrok. Ko je bilo v Jugoslaviji v zadnjem predvojnem letu samo 25 posvetovalnic za noseče, jih je bilo lani že 337 in pride v te posvetovalnice vsako leto nad 100.000 žena, medtem ko so v letih 1932, do 1936. zapisali v tedanjih posvetovalnicah samo nekaj nad 5400 obiskov. Otroških jasli imamo 240 s 5000 posteljami, pred vojno pa so bile samo tri take ustanove za okoli 120 otrok.

Za predšolske otroke imamo zdaj 20 domov, v katerih je nad 1100 otrok. Največ takih domov je bilo ustanovljenih 1946. leta, ker je bilo takrat mnogo vojnih sirot, pozneje se je pa več domov za predšolske otroke spreminilo v ustanove za šolsko mladino.

Za nove otroke jasli in vrtnice zvezna vlada določila letos 622 milijonov, za šolske kuhinje 614 milijonov, skoraj 1 milijardo pa za druge otroške ustanove in zavode ter za počitniška letovanja. Letošnji 2 milijardi za dečje ustanove pa sta samo majhen del gnotne pomoči socialistične države za matere in otroke. Samo za otroške kolonije, ki jih prej ni bilo, je bilo od osvoboditve do danes izplačanih nad 7 milijard dinarjev za porodniške pomočnike, ki so tudi nove, pa nad 320 milijonov.

Zito zori

Makedonske žene pošiljajo čestitke materam in otrokom mesta Ljubljane

Svet za zaščito matere in otroka v Kkoplju ter okrajni odbor AFZ v Kumanovom sta poslala ob 8000 materam in otroka Mestnemu odboru AFZ v Ljubljani in po njem vsem materam in otrokom mesta Ljubljane najtoplejše čestitke.

V Sloveniji bo letos na počitnicah 40.000 otrok in mladine

Pred kratkim je odšlo na počitnice prve skupine otokov. V primeri z lanskim letom, ko je v 143 kolonijah letovalo 23.000 otrok, se je to število letos zvišalo za 16.500, saj bo v 190 počitniških kolonijah preživelo svoje počitnice 40.000 otrok in mladine. Na gostovanje v Slovenijo bo prišlo tudi 2640 otrok iz Svobodnega francoskega ozemlja in koprskega okrožja, 400 s Koroske, 100 iz Bosne in iz Vardarskega Sretna, 180 iz Vojvodine in 2580 s Hrvaške. Z. S.

Najboljši žičničar na koroskih žičnicah

2 km dolgo novo žičnico v gozdovih pod Peco gradi 9 zagorelih Tolminec pod vodstvom tov. Kemperla. Najboljši žičničar v koroskih gozdovih je tov. Slavko Germanek, ki upravlja žičnico »Vysna in seveda tudi sam izvršuje rekonstrukcijska dela, če je treba. Prej je bil pomočnik, na Bledu si je na tečaju razširil znanje in je postal samostojen monter in motorist. Kapaciteta take žičnice je 30 m², on pa je dnevno zvožil tudi po 50 m².

Prvi absolventi pravne fakultete v Sarajevu

Ko so 1946. leta odpeli v Sarajevu pravno fakulteto, je bilo vpisanih 214 izrednih in 36 rednih slušateljev. Mnogi izredni slušatelji so se pozneje vpisali na druge fakultete, precej jih je nastopilo tudi razne slušaje in tako je ostalo na pravni fakulteti v četrtem letu 45 študentov. Od tega jih bo septembra absolviralo 25, medtem ko drugi še niso opravili vseh izpitov iz prejšnjih let.

PREDLOGI IN DEJANJA ZSSR

Dr. Vilfan o gospodarski vojni ZSSR in informbirojskih držav proti Jugoslaviji

Zeneva, 7. junija (Tanjug) Na današnji seji ekonomske komisije OZN za Evropo je bila najprej sprejeta resolucija Francije, Italije, CSFR in Poljske o delu odbora za kmetijstvo. Nato so začeli obravnavati vprašanja, ki se tičejo odbora za trgovino. Sovjetska delegacija je predložila resolucijo, v kateri zahteva, naj se izdajo priporočila z namenom, da se prepreči razlikovanje, ki ga izvajajo ZDA in nekatere evropske države na področju trgovine.

Razprave se je udeležil šef jugoslovanske delegacije dr. Jože Vilfan, ki je med drugim poudaril: »Sovjetska delegacija predlaga v svojem osnutku resolucije, naj odbor za razvoj trgovine izdela ukrepe za odpravo razlikovanja, ki ga izvajajo ZDA in nekatere evropske države na področju trgovine. Jugoslavija je že večkrat imela priliko govoriti o razlikovanju na zahodu in se zato ne misli vrnati k temu vprašanju. V zvezi s sovjetsko resolucijo pa zastavlja drugo vprašanje: Ali želi SZ, ko zahteva ukrepe zoper razlikovanje, postaviti izven zakona gospodarsko vojno?«

Naš delegat je nato nadaljeval: V juliju 1948 je Albanija pretargala svoje gospodarske odnose z Jugoslavijo. Nato so bile odpovedane posamezne nabave, posebno nabave petroleja iz Romunije. 31. decembra 1948 je Tass objavil, da se trgovina z Jugoslavijo zmanjša z novo trgovinsko pogodbo na 1/5; v letu 1949 so vzhodnoevropske države opustile obnove trgovinskih pogojev, kolikor so se sploh izvajale. Hkrati so te države odpovedale tudi investicijske pogodbe, niso nam dobavile strojev, ki smo jih že plačali in so bili že izdelani. Tako je n. pr. Sovjetska vojska uprava prepovedala pošiljatev 6 turbin, za katere smo že plačali več kot 770.000 dolarjev, denarja pa nam ni vrnila. To ni samo razlikovanje, je dejal dr. Vilfan, ampak še nekaj hujskega. To je gospodarska blokada, sestavni del gospodarske napadalnosti in gospodarske vojne.

To je bilo treba povedati, tako je ob koncu poudaril tov. Vilfan, preden zavzamemo stališče do predloga sovjetske delegacije, po kateri naj bi ekonomska komisija napravila sklep, da je potreben boj zoper razlikovanje, ki

NEVAVDNI POGOJI ZA UREDITEV ODNOSOV

Govorila, 7. jun. (Tanjug) Italijanska policija v Cedadu je zaslislala tajnika Demokratične fronte Slovencev za Benško Slovenijo Maria Konta in še 4 Slovence, ki so bili aretirani ob prihodu predsednika vlade De Gasperiya v Cedad in po napadu, ki so ga izvršili nanje italijanski neofašisti. Aretirani Slovenci so pri zasilanju protestirali zoper to nezakonito ravnanje policije in zahtevali, naj se aretirajo člani neofašistične skupine. Ki jih uporabljajo italijanske oblasti pri izvajanju svoje politike proti Slovencev.

Aretiranim Slovencev je policija zabicala, da ne smejo nikomur pripovedovati o tem, da so bili zasilani. Sporazeno jim je bilo tudi, da »Frimorski dnevnik in »Soga« ne smeta pridužiti nobene besede o tem, saj je to prvi pogoj za pravilno ureditev odnosov med Italijani in Slovencev.

Javna seja anketnega pododbora zvezne skupštine

Anketni pododbor Ljudske skupštine FLRJ bo danes razpravljala na javni seji o sovražnem ravnanju in naklepih južnovzhodnih držav zoper našo državo. Na podlagi izpovedi prič bodo predvsem razpravljali o preganjanju naših državljanov v Českoslovaški republikli in Albaniji.

Podaljšanje razstave upodabljajoče umetnosti v Beogradu

Deveta spomladanska razstava, ki so jo v Beogradu pred 14 dnevi organizirali in odprli člani Zdrženja upodabljajočih umetnikov Srbije, je zaradi velikega zanimanja javnosti podaljšana do 15. t. m. Posebna pozornost obiskovalcev, ki jih je bilo doslej že nad 8000, vzbuja bakrorez Lojzeta Dolmarja, ki ima naslov »Del zgodovine Komunistične partije Jugoslavije«. To veliko umetniško delo bo krasilo novo postopje CK KPJ v Beogradu.

Velika gasilska razstava v Beogradu

V Beogradu so odprli gasilsko razstavo, organizirano od notranjega ministva LR Srbije in srbskih gasilskih društev. Velika razstava kaže razvoj gasilskih organizacij v Srbiji, v dobro urejenem oddelku pa so zelo nazorno razloženi tudi vzroki požarnih nesreč ter najrazličnejša sredstva za varstvo pred njimi.

Prvi ladijski kolektiv. ki je izpolnil plan za leto 1950

Retekio nedeljo je prispela v splitsko luko velika tovarna ladja »Vise«, okrašena s pomorskim zastavami in parolami. To je prva ladja naše trgovske mornarice, ki je izpolnila svoj celoletni prevozni plan, in to sedem mesecev pred rokom. Ta izredni uspeh je dosegel ladijski kolektiv s popolnim izkoriščenjem vsega ladijskega prostora za prevoz tovorov in s pospešenim razkladanjem in nakladanjem, pri čemer so mornarji na ladji dali 8700 prostovoljnih delovnih ur. Ladijski kolektiv je dosegel tudi velik prihranek premoga, mazalnega olja in luških pristojbin v tujih lukah.

Dviganje potopljene italijanske jadrnice

Skupina potapljačev podjetja »Brodospas« z Reke dviga nedaleč od Splita potopljeno italijansko jadrnico »Argos«. Pri tej akciji so se izkazali naši potapljači z izredno požitvornostjo. Stirje delajo v globini 70 metrov in to je največ, kar je mogoče doseči pri delu v navadni potapljaški obleki.

Lep sloves naših brigad v Beogradu

Ob zemunskem letališču, kjer so pred dvema letoma še bili zamocvirjeni travniki, je zraslo veliko delavsko naselje. Okrog sto malih in velikih stanovanjskih hiš je zraslo v nekaj mesecih iz tal. Lani so bili tod samo temelji, letos pa so v 4 do 6 družinskih zgradbah že našli udobna stanovanja tisoči beograjskih delavcev. Ob dograjenih stavbah pa rastejo še vedno nove in nove. Gradnji jih mladina iz vseh krajev Jugoslavije, med katero so brigadirji II slovenske brigade »Darka Marušič« celo med najboljšimi.

Brigadirji brigade »Darka Marušič« so se v začetku aprila pridružili 8000 mladincem. Poprijeli so povsod, kjer je bilo treba, celo zdjarijo so postali. V dveh mesecih so zgradili 18 štiri družinskih stanovanjskih zgradb, 8 hiš pa so zgradili do strehe. Toda to še ni vse! Stevilna gradbišča na Novem Beogradu povezujejo železniški tlini, več deset kilometrov jih je. Lep del proge je zgradila slovenska brigada in pri tem postavila rekord: 400 m proge v enem dnevu!

Brigadirji II slovenske brigade so dobili številne pohvale in diplome. Priborili so si trikrat naslov udarne brigade. Štirikrat pa naslov pohvaljene brigade. Vsem brigadam, ki gradijo Novi Beograd, so napovedali tek, monvanje in so tudi zmagali. Normo so prekoračevali za 300, 400, 500 %.

Preteklo nedeljo so se poslovili od Novega Beograda, kjer so preživeli »tko lepih dni. 18 brigadirjev se je pufjavilo v pilotsko motorno solo, 7 jih je opravilo padalski tečaj, mnogi so se odločili še za druge poklice: železničarje, mizarje in zidarje. Strokovni delavci in mojstri na Novem Beogradu pa so tožili: »Skoda je, da gredo. Takšnih delavcev še nismo imeli.«

Tudi I. slovenska mladinska brigada »Martina Greiffa« - 160 mladih brl.

S pesmijo odhajajo brigade na delo

VREME

NAPOVED ZA PETEK: Se natanje lepo sončno vreme. Temperatura brez bistvene spremembe.

Predlogi Trygve Lia za zboljšanje sedanjega mednarodnega položaja

Generalni sekretar OZN je mnenja, da je mogoče zopet začeti pogajanja za odpravo nesporazumov med velesilami

New York, 7. jun. (Tanjug) Generalni sekretar OZN Trygve Lie je poslal vsem državam članicam spomenico, v kateri predlaga sklenitev miru za najmanj 20 let, in poudarja, da je mogoče odstraniti in uregneti vzdušje mednarodnega nezaupanja in vojne nevarnosti, ako se v celoti izkoristijo možnosti, ki jih daje Ustanovna listina OZN, in ako bomo spoznali in dopustili možnost, da morejo vse velike sile ter različni politični in gospodarski sistemi živeti drug poleg drugega.

Spomenica, ki ima 10 točk, predlaga popuste za zasedanja Varnostnega sveta, ki bi morala dati predvsem možnost za posvetovanje, utrjevanje zaupanja in pripravljane novih pobud, nadalje poskuse za uvedbo sistema mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo ter posvetovanja znanstvenikov, na katerih bi našli nove misli o nadzorstvu nad orožjem za množično uničevanje in praktično uporabo atomske energije. Izdelal naj bi se začasn sporazum, ki bi prinesel vsaj zboljšanje sedanjega položaja, katerega imenuje oboroževalno tekmo ne samo na področju atomskega, temveč tudi drugih vrst orožja za množično uničevanje, tako imenovanega klasičnega orožja, čeprav ne zanika, da je za razorožitev potrebno ozračje zaupanja.

Generalni sekretar OZN zahteva tudi sklenitev začasnega sporazuma o oboroženih silah OZN, ki bi zadostovale za preprečitev ali ustavitve krajevnih neredov ter priporoča, naj bi sprejeli v OZN kandidata, ki se niso sprejeli, Nemčijo in Japonsko pa tako po sklenitvi mirovne pogodbe.

V poglavju spomenice, ki govori o gospodarskih in socialnih vprašanjih, daje Trygve Lie priznanje programu za tehnično pomoč nerazvitim državam in priporoča podaljšanje tega programa za 20 let, ker vidi v uresničitvi tega programa največje upanje za borbo proti nevarnosti in stroškom hladne vojne.

Družinski spor v demokrščanski stranki pred italijansko zbornico

Rim, 7. jun. (Tanjug) V italijanski skupščini se je pričela večeraj popoldne razprava o zahtevi nekdanjega demokrščanskega poslanca Viole, naj se začne parlamentarna anketa o poverbah in malverzacijah večjega števila demokrščanskih voditeljev, med njimi tudi dvojice članov sedanje vlade ter štirih državnih podtajnikov. O istem vprašanju so razpravljali že

večeraj popoldne v senatu, vendar je tamkaj uspelo demokrščanski večini po govoru predsednika vlade De Gasperija omejit razpravo ter sprejeti vladni predlog o odklonitvi zahteve za anketo.

V nekaj vrstah

Zeneva, 7. jun. Zastopniki Poljske, Madžarske in Českoslovaške so danes zapustili konferenco Mednarodne organizacije dela, ki zaseda v Zenevi. Vzrok za to je bila po njihovi izjavi navzočnost delegata Kuomintang na konferenci.

Po besedah poslanca Viole bi se moral samo minister Spadare, ki je bil še do nedavnega ravnatelj celotne italijanske državne radijske mreže «RAI», zagovarjati zaradi nezakonite prisvojitve okrog 300 milijonov lir. Viola je tudi obdolžil znanega demokrščanskega poslanca Paola Bonomia malverzacij, ki dosegajo mladane enako številko. Na koncu govorja je Viola zahteval, naj se prične parlamentarna anketa tako o teh obtožbah kakor o njegovi dejavnosti, ker je namreč zadnje dni vladni in polvladni tisk, da bi zadržal to afero, vrzel in javnost vesti o domnevni «fasistični preteklosti» tega poslanca.

Protestna stavka zaradi prepovedi KP Avstralije

Sidney, 7. jun. (Tanjug) Okrog 4000 železniških gradbenih in pristaniških delavcev v državi Victoria je stopilo v 24-urno stavko iz protesta proti vladnemu predlogu o prepovedi Komunistične partije Avstralije. Na zborovanju stavkajočih v Melbourne so sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo ostavko laburistične vlade v državi Victoria. Z drugo resolucijo zahtevajo, da se povišajo osnovne meze za dva funta.

Letalo s 65 potniki strmoglavilo v Atlantski ocean

New York, 6. jun. (Tanjug) Neko ameriško prevozno letalo, v katerem je bilo 65 oseb, je strmoglavilo pri Floridi v Atlantski ocean. Na letalu so bili delavci, ki so potovali iz Portorica v ZDA.

Novi opekarni v Sečolah

Koper, 7. jun. (Tanjug) V jugoslovanski ceni STO v bližini Sečolj je začela obratovati nova velika opekarna, ki so jo začeli graditi v lanskem juniju. Opekarna proizvaja dnevno 14.000 do 16.000 kosov opeke in zaposluje mnogo delavcev iz sešolske okolice. Vsi oddelki opekarne presegajo svoje dnevno normo za 25%.

Izgube grške vojske v državljanski vojni

Atene, 7. jun. (Ass. Pr.) Vršilec dolžnosti predsednika vlade Papanandreu je izjavil večeraj v grškem parlamentu, da je grška vojska izgubila v državljanski vojni 55.000 vojakov in oficirjev; 14.900 jih je padlo, 30.700 je bilo ranjenih, 4700 pa jih pogrešajo. Civilno prebivalstvo je imelo 5000 izgub.

Dr. Anton Kržišnik - šestdesetletnik

Dr. Anton Kržišnik, minister za socialno skrbstvo v vladi LRS in ljudski poslanec, praznuje danes šestdesetletnico svojega rojstva.

Rodil se je 8. junija 1890 v kmečki domačiji na Podobenem v Poljanski dolini. Ko je kot mlad fant odhajal v svet, je nesel s seboj dediščino svojih ljudi, ki je dorajajočemu izoblikovala njegovo duševno fiziognomijo: ljubezen do domače zemlje in naših delovnih ljudi, ukazelnost in svobodoljubnost, globok čut za resnico in pravico, — lastnosti grčavih in puntarskih Poljanec, ki so našle svoj izraz že v naši klasični književnosti in ki so v narodnosvobodilni borbi dozorele v vseljidski upor proti okupatorju.

Dr. Janko Štor - šestdesetletnik

Ljudski poslanec za ljudsko skupščino LRS Dr. Stanko Štor gleda danes 8. junija 1950 nazaj v svoje šestdesetletno življenje. Težko je bilo, saj je naprednemu slovenskemu obrazu in borcu za pravico delovnih ljudi — kakršen je bil on — stara Jugoslavija dala okusiti veliko težav, trpljenja in borbe za vsakdanje preživljanje.

Minister in ljudski poslanec dr. Anton Kržišnik - šestdesetletnik

Po dovršeni gimnaziji v Kranju je študiral pravo na Dunaju in v Pragi. V predprilski Jugoslaviji je služboval kot upravni sodnik v Sarajevu in v Celju. Ves čas svojega službovanja v stari Jugoslaviji, zlasti pa kot sodnik upravnega sodišča je bil dr. Anton Kržišnik zaradi svoje odkrite in nikdar zajatane napredne usmerjenosti in nepokupljivega čuta za pravico in nepristransko predan za upokojevit, zadnjič celo tri tedne pred zlomom stare Jugoslavije, ker je razveljavil odločbo o internaciji komunistov.

Dr. Janko Štor - šestdesetletnik

Dr. Janko Štor, minister za socialno skrbstvo v vladi LRS in ljudski poslanec, praznuje danes šestdesetletnico svojega rojstva.

Rodil se je 8. junija 1890 v kmečki domačiji na Podobenem v Poljanski dolini. Ko je kot mlad fant odhajal v svet, je nesel s seboj dediščino svojih ljudi, ki je dorajajočemu izoblikovala njegovo duševno fiziognomijo: ljubezen do domače zemlje in naših delovnih ljudi, ukazelnost in svobodoljubnost, globok čut za resnico in pravico, — lastnosti grčavih in puntarskih Poljanec, ki so našle svoj izraz že v naši klasični književnosti in ki so v narodnosvobodilni borbi dozorele v vseljidski upor proti okupatorju.

Dr. Janko Štor - šestdesetletnik

Ljudski poslanec za ljudsko skupščino LRS Dr. Stanko Štor gleda danes 8. junija 1950 nazaj v svoje šestdesetletno življenje. Težko je bilo, saj je naprednemu slovenskemu obrazu in borcu za pravico delovnih ljudi — kakršen je bil on — stara Jugoslavija dala okusiti veliko težav, trpljenja in borbe za vsakdanje preživljanje.

Dr. Janko Štor - šestdesetletnik

Ljudski poslanec za ljudsko skupščino LRS Dr. Stanko Štor gleda danes 8. junija 1950 nazaj v svoje šestdesetletno življenje. Težko je bilo, saj je naprednemu slovenskemu obrazu in borcu za pravico delovnih ljudi — kakršen je bil on — stara Jugoslavija dala okusiti veliko težav, trpljenja in borbe za vsakdanje preživljanje.

Jugoslovanska pevska šola

Po uspehih, ki so jih dosegli jugoslovanski pevci na mednarodnem pevskem tekmovanju v Belgiji, je glasbeni svet upravičeno postal pozoren na jugoslovansko pevsko umetnost. Kakor že znano, so prejeli na tekmovanju naši pevci vseh šest nagrad, ki so bile določene za najboljšje pevce. Velika častna nagrada »Grand prix« belgijske vlade je bila prisojena prvakinji beogradske Opere, naši rojkinji Valeriji Heybalovi. Nagrado predsednika francoske republike kot prvo častno nagrado je prejel zagrebški bariton Vladimir Ružđak. Drugo častno nagrado in nagrado britanske vlade si je osvojil tenorist ljubljanske Opere Janez Lipušček. Tretjo nagrado, nagrado nizozemske vlade je prejel basist Tomislav Neralić iz Zagreba. Četrta nagrada je bila prisojena altistki Nadi Putar, peta pa Hieronimu Zuncu; oba sta člana zagrebške Opere. Od šestih nagradencev sta izšla Heybalova in Lipušček iz ljubljanske pevske šole, Zunc pa se je prva leta šolal v Ljubljani. Imamo pa še več mladih nadarjenih pevcev, ki se to pot niso prijavili k tekmovanju, ki pa bi po mnenju prepričanju v Verviersu našo pevsko umetnost častno zastopali. Zato pa se bodo pripravili za prihodnje tekmovanje, ki bo zopet čez dve leti.

Kako pomembna je zmaga naših pevcev v Verviersu pri Liègeu, je razvidno iz tega, da se je udeležilo tekmovanja mednarodnega tekmovanja dvaindeset pevcev in pevki iz Jugoslavije, Švice, Belgije, Francije, Avstrije, ZDA, Italije, Nizozemske, Finske, Danske in Južnoafriške Unije. Po prvem izločilnem tekmovanju je bilo izbranih za nadaljnje nastope štiriindvajset pevcev, med njimi vseh devet Jugoslovancev, ki so v prejšnjih tekmovanjih za posamezne glasovne kategorije prejeli kar osem nagrad.

To, da so se pojavili jugoslovanski pevci v inozemski pevski areni ter si osvojili vse prve nagrade pred preizkušnimi pevci iz dežel belkanta kakor sta Italija in Francija, je obrnilo pozornost inozemske glasbene javnosti na jugoslovansko pevsko šolo, na katero so sicer že prej opozarjali nekateri naši pevci s svojimi uspehi na inozemskih odrih. Spominjam se, da so za časa mojega študija na Dunaju v glasbenih krogi priheli govoriti o jugoslovanskih glasovih, pri čemer so imeli v mislih glasove svojevrstne barve, topline in bleška. Takrat so bili izven naših meja znameniti Tino Pattler, Marko Vučković, Julij Bečeto, Josip Ritiavec, dr. Makso Adrian, Nikola Zec, Anka Horvat in Ljubija Bileč. Vsi ti pevci so se šolali pri priznanih inozemskih pevskih pedagogih. Značilno za glasove naših pevcev je, da imajo poleg svojevrstne meh-

kobe in miline tudi blešk, kovinsko barvo in južnjaški zanos. Te značilnosti ločijo naše pevce od drugih, predvsem italijanskih in nemških pevcev, tako da se je pričelo govoriti o jugoslovanskih pevcih kot pevcih z glasovi svojevrstne kvalitete.

Med obema svetovna vojna so se mnogi teh pevcev in za njimi še drugi, ki so jim sledili na umetniški poti v inozemstvu, vrnili v domovino ter poučujeta sedaj v raznih jugoslovanskih mestih našo pevsko mladino v solopetu. Posredujejo jim svoje izkušnje in svoje znanje, ki so si ga pridobili v mnogoletnem gledališkem in koncertnem udejstevovanju, tako da je naša pevška mladina danes lahko srečna, da se ji ni treba šolati v inozemstvu in tam trpeti pomanjkanje, kakor je to bilo nekoč, temveč se lahko zjutra doma preizkušeni pevskim strokovnjakom, ki so dokazali, da so sposobni izsolati pevca do najvišje stopnje opernega in koncertnega udejstevovanja.

Med vsemi pevskimi šolami v naši državi je brez dvoma na prvem mestu ljubljanska. Po pravici imenujemo srbski in hrvatski gledališki strokovnjaki Ljubljano vrelce, iz katerega zajemajo jugoslovanska gledališka svoje pevce. Ne samo, da so izšli vsi pevci, ki poletje danes v Ljubljani in mariborski operi, iz rok ljubljanskih pevskih pedagogov, najdemo slovenske pevce med prvimi solisti tudi po vseh ostalih jugoslovanskih opernih gledališčih.

Poleg tega je danes precej naših pevcev, ki so začeli svoj pevski študij v Ljubljani, anažiranih v velikih inozemskih operah, kjer so v ponos naši glasbeni kulturi. Tako nastopajo z največjimi uspehi Jože Gostič, Anton Dermota, Marijan Rus, Zinka Kenc, ki se je šolala v Zagrebu, je dosegla mednarodni sloves in na tej poti ji sledi zdaj njena rojkinja Dragica Martinis, ki je v preteklih mesecih žela v Ameriki s svojo prefinjeno pevsko kulturo prave triumfe.

Pred tremi leti je obiskal Ljubljano direktor praške Velike opere Hešlik z namenom, da se seznanj z nekaterimi našimi pevci. Zelel je nekaj najboljših navezati na Prago, toda v našem interesu je bilo, da so ravno najboljši ostali v domovini. Kako visoko je direktor Hešlik cenil ljubljansko pevsko šolo, sprevidimo iz tega, da se je trudil ustvariti možnost, da bi prihajali češki pevci na študij v Ljubljano. Za začetka akcija pa je iz znanih političnih razlogov zastala.

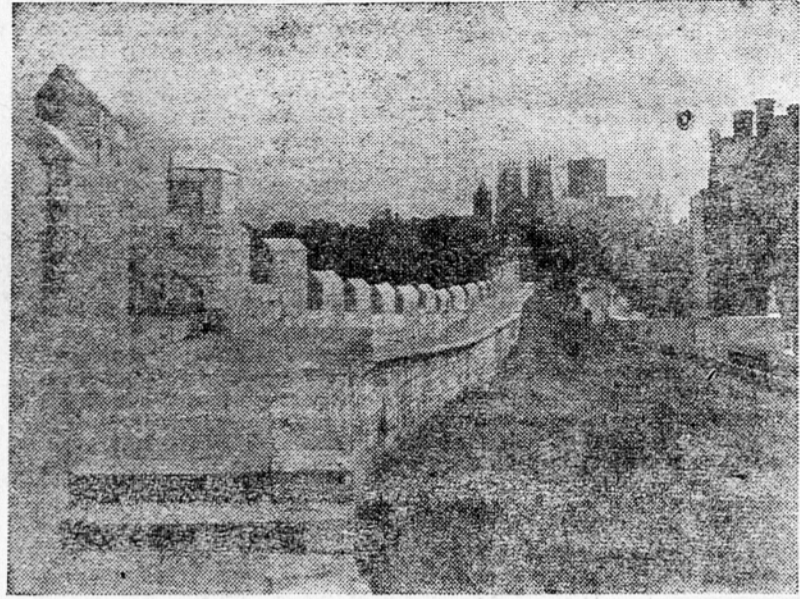
Vidimo, da je naša pevška umetnost vzbudila pozornost inozemskih glasbenih krogov, prav posebno se ob priliki mednarodne pevске tekme v Belgiji. Po izjavah inozemskih glasbenih strokovnjakov, ki so polne pohvale in priznanja, je jugoslovanska pevška kultura na izredno visoki stopnji, tako da je danes mogoče govoriti o jugoslovanski pevski šoli, ki bo v bodoče privabljala inozemsko pevsko mladino na študij v našo deželo.

Ado Darian. Četrtek 22. junija: OPATIJA: ob 21. dvorana Kvarner koncert čelista Mirko Dornierja. REKA: ob 20 v gledališču gostovanje Beogradske opere. Aida. Petek 23. junija: OPATIJA: ob 21. dvorana Kvarner koncert Godalness kvarteta Slovenske filharmonije in Beogradskega pihalnega kvinteta. Sodejke Elza Karlovac. REKA: ob 20 v gledališču gostovanje Beogradske opere. Ohridska lesenda. Sobota 24. junija: OPATIJA: ob 21. dvorana Kvarner koncert pianista Ivo Mlaček — Zagreb. REKA: ob 20 v gledališču gostovanje Beogradske opere. Tosca (Zinka Kunc). Nedelja 25. junija: OPATIJA: ob 21. dvorana Kvarner koncert zbora in orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent Jakob Cipič zborovodja Rado Slomont. Solisti: Polajnar Milica, Lipušček Janez, Pichler Milan — Hardež Štirje letni čest. kantata za zbor soli in orkester.

SHAKESPEAROVA DEŽELA

Prav pred vrata notranje industrijske Anglije je položena slikovita zavnica, vsa v bujnem zelenju in cvetju. Ozivljajo jo številna starinska mesteca in naselja, njeno živahnost pa še posebej poudarja rečica Avon, ki hiti v narobe bližnjemu mogočemu Severnu. Na jugu se poleg Avona dviga ljubko Cotswoldsko gričevje, čigar zahodno pobočje se strmo spušta v široko Severno strugo, Svojevzrsten je čar te mehke pokrajine.

York, mestno obzidje, v ozadju opatiija

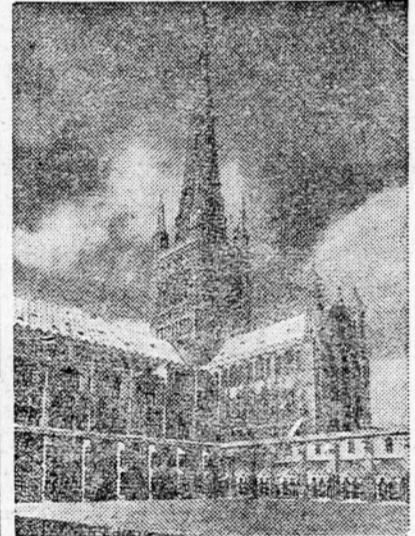
To je dežela, ki je pred stoletji podarila svetu in navdahnila velikega pesnika in dramatika Williama Shakespeara. Ne le njegov rojstni kraj, številne vasi tam naokoli in starinski gradovi, vsa daljna okolica je tesno povezana z njegovim imenom in še danes hrani spomine na svojega slavnega sina, zato pokrjnajo upravičeno nos naslov »Shakespearova dežela«.

Pokrajina leži nekako osemdeset milj severozahodno od Londona. S tamnejšega kolodvora Paddington potuje brzovlak dve uri do Shakespearovih mestec. Na južni strani Stratford-upon-Avon (ponekod nazvan tudi Stratford-on-Avon) v grofiji Warwick. Izredno prijazen je njegov položaj ob tihem Avonu. Čokati zvonic s silasto streho se zvedavo ozira preko bogatega zelenja mogočnih dreves in se zrcali v rečni gladini. Vrbe žalujke se sklanjajo nad njenimi valčki, pod oboki zidnega mostička se prevažajo bele gosi, po plitvem bregu brbljajo race. Le mlade namence z vožjici in nežbežni parčki iščejo sanjavo samotjo. Vse bolj živahno je po starinskih ulicah mestnega središča, ki je tudi po 350 letih še ohranilo lice in značaj, kakršnega je poznal in ljubil Shakespeare. Dvanajst tisoč ljudi je danes pomonih, da žive v tem slavnem mestecu.

V Henleystreetu stoji pesnikova rojstna hiša. Kupil jo je njegov oče za dvajset funtov sterlingov. Danes bi je pač ne dobil za ta denar! Obdaja jo prostoren vrt. Vse cvetlice, ki se pojavljajo v Shakespearovih dramah, raste na njem. Prijazna hiša je središče starinskega Stratforda. V sprednjih prostorih je nameščen majhen muzej. V njem so razstavljene razne listine in nekaj redkih kovov pohištva pesnikovih staršev. Zgornji prostori so ohranjeni še povsem tako, kot jih je rodila Skromna je sobica, kjer so rojene 23. aprila 1564 ob zibelki prerokovale nesmrtnost neobgljenemu detetu Williamu.

In Grammar School, latinska šola, ki je prva bistrila mladega duha, se tudi še ni podrla. Čuden občutek prevzame človeka pred starinsko zgradbo, ki za tedanja mladež ni bila le učilnica, marveč tudi mučnica. Navsezgodaj so morali otroci prihajati k pouku in potem so jih pod najstrožjim nadzorstvom zadrževali v neprijetnih prostorih tudi po dvanajst ur dnevno. Shakespeare ni poznal svoje latinske šole, ovekovečil jo je ne ravno laskavo v »Kar hočete«.

Se skoraj deček se je zagledal v precej starejšo Ann Hathaway, in že prva ljubezen ga je potegnila v zakonski jarem. Izbral ni ravno najboljšo. Njegova žena je bila vse preveč gospodarska, povezana z zemljo

Samostan v Norwichu

PEŠJANI

Do sončnega zahoda je visejo mrtvo Kozinovo truplo. Tačas so bili njegovi rojaki že izven mesta. Morali so iti in niso mogli iti, kakor so si mislili, pomoliti ob truplu svojega bratca. Okrajni poglavar je bil odredil, da morajo takoj oditi domov in je vojski celo ukazal, da jih je kos poiz smrelija. Ogorčeni so sedali na svoje vozove. Toda njihova jeza ni merila na poglavarja, ampak na Lammingerja. Saj so bili vsi tega prepričani, da je on povzročil tak ukaz. Vrčali so se domov skozi žalostno jesensko pokrajino, sami pobiti, potapljalji se v žalost. Ce je Lomikar hotel, da bi ta dan pamtilli, je ta namen dosegel. O, kdo izmed Chodov bi mogel pozabiti na osemindvajseti listopad? Pomnili ga bodo do smrti, pomnili ga bodo od roda do roda. Prenekateri Chodski mož se je na poti sklonil k sinu in ga opominjal, naj si zapomni, kako je Kozina za chodsko pravdo trpel in umiral, in naj nikoli ne pozabi, da je vsega tega kriv Lomikar, ki mu noben ne sme nič odpuštili.

Chodsko je bilo vse otrplo. Znova se je možem, ki so bili v Plzni in so zdaj o tem pripovedovali doma, kalil pogled in se trgai glas; tudi njih poslušalci so jokali. Koliko dni je bilo po vseh chodskih vaseh, kakor da so se vrnili s pogreba! Ni hče ni šel na roboto, z graščin pa se tudi nihče ni upal Chodov priganjati in siliti, kakor bi bili sicer druge krajev vedno stonili. Tega si v tem času niso drznili, da Chodom celo niso branili, ko so se sešli v Domažlicah možje, starci in žene v žalnih obtekih z otroki vred, romali izven mesta do chodske cerkve, kjer je duhoven služil sveto mašo za mrtvega Kozino. V starodavni, gotski cerkvi, v kateri so bile stene okrašene s stariimi slikarji, kjer je v tlak bilo vdelenih toliko nagrobnikov z zabrisanimi napisii in grbi, tu se je zgrnila množica, pa ne samo Chodov, ampak tudi meščanov, da se poklonijo spominu umorjenega. Sprejdan je v klopi klečali Kozinova mati, žena in otroka; molili so za dušo svojega dragega, ki mu niso mogli poklektniti na grob. V cerkvenem kotu pod korom je klečal neki meščan in molil. Ko so po maši Kozinovi šli mimo njega, je globlje sklonil glavo, da ga ne bi videli. Bil je Just, strugar, ki je prestal kazen zaradi ščuvanja na upor, kakor se je glasila razsodba, in se prav pred kratkim vrnil iz ječe.

V tem času Lammingerja že ni bilo več na Trhanovu. Iz Plzni ni več prišel domov, ampak je poslal hitrega slaka svojii soprogii, naj se odpravi za njim na pot, a on da jo počaka v Plzni.

»Strah in slaba vest ga podlita stran« so govorili med seboj ljudje povsod po vaseh in v mestu.

Potem je zapadel sneg. Zima je minevala bolj ko sicer žalostno, posebno na Oujezdu. Stari Pribek je bil spet tak kakor prej; se bolj se je izgubljal v kolobar svojih misli in ni ga obšlo veselje niti tedaj, ko je prišla pomlad, niti pozneje, ko je po žetvi Serlovsky po prestani kazni prišel k njim v Oujezd in ga prosil za Manko. Starec je privolil in, ker je bil gospodar tako potreben, so določili svatbo za bližnji čas, za jesen. Potem pa se je Pribekov ded le nekako popravil, hodil večkrat iz hiše in pogosto stopil gor na grič, od koder je bilo videti proti Trhanovu. To je bilo v začetku jeseni, tisti čas, ko se je Lamminger nepríčkakovano pripeljal na Trhanov. Starec je gledal, ali ne bo bozja kazen zadela tega ne-

Košarkaši Železničarja med najboljšimi Našemu protestu so ustregli

Pomladinsko tekmovalce vse pogoje za nadaljnji kvaliteten napredek. Vredno primate končno Bore za posamezna mesta, v lestvici so bile od tekme do tekme zanimive. Na splošno se lahko reče, da je kvaliteta jugoslovanske košarke od lani mnogo napredovala. To velja posebno za vrstniška moštva, ki so svoje znanje izpopolnili na večletnem treningu pod vodstvom francoskega strokovnjaka, izkušnje in rutino pa so si pridobila tudi v tekmah z inozemskimi klubi.

Prvo mesto je zasluženo osvojila beograjska Crvena zvezda, ki ima sicer enako število točk kakor drtoplasični Partizan, vendar je njena igra tudi po mnenju inozemskih strokovnjakov precej boljša od ostalih klubov v državi in enakovredna prvostvornim evropskim moštvom. Crvena zvezda je izgubila edino tekmo proti Mladosti.

Drugo mesto so Partizan priborili rutinirani igralci reprezentanti, medtem ko ostali košarkaši po znanju zaostajajo za njimi. Mladost ima prav tako približno 5 kvaliteten igralcev, ki se odlikujejo po veliki hitrosti in prodnosti, s čimer so bistveno pripomogli k doseženemu uspehu svojega kluba.

Izreden uspeh je nedvomno dosegel ljubljanski Železničar, ki si je uvrstil polno mesto med najboljšimi avstrijskimi, Bolj ali manj nepríčkakovane, toda zaslužene zmage nad favoriti Jedinstvom, Proleterjem in Mladostjo dokazujejo, da so ljubljane od lanskega leta mnogo napredovali saj so pustili za seboj istostvorni klub iz Beograda, ki je v Partizanu zadrževal najvišjo raven.

Nega tekme. V svojih vrstah ima Železničar nekaj odličnih igralcev, kakor so n. pr. Vozelj, Škerjanc, Tosič; najboljše pa je Armon, ki se odlikuje po prodnosti in točnem metanju v kos. Omenimo vredno je da je Armon med najboljšimi strelici v zvezni ligi. Kot dobro kolektivno in homogeno moštvo ima Železničar vse pogoje za nadaljnji kvaliteten napredek.

Poročali smo že da je Nogometna zveza Jugoslavije protestirala pri državnem komiteju za izvedbo sveznotnega prvenstva v nogometu zaradi dejstva, da imajo vse ostale države udeležence za odigranje tekem čas+8 do 9 dni, medtem ko je le Jugoslavija imela samo 7 dni časa za odigranje tekem. Poleg tega so bili med drugimi izvedbenim nezahvalno tekmo z Brazilijo presledek samo enega dne. Naša Nogometna zveza je včeraj prejela odgovor na svoj protest. Organizatorji sveznotnega prvenstva so pri izvedbi tekem med Mehiko in našo reprezentanco na dan 28. junija namesto 29. junija.

Naša reprezentanca je danes odpovala v Svjco, kjer bo v nedeljo igrala meddržavno tekmo s švicarsko reprezentanco. V torek 13. junija, bodo naši nogometaši z letalom nadaljevali pot v Južno Ameriko.

Metalec : prepez. Kodanja 1:0

Tudi svoje drugo tekmo na Danskem je moštvo beogradskega Metalca odločilo v svojo korist. Premagalo je reprezentanco Kodanja z rezultatom 1:0. Gol je dal Zlatković.

Polg Hajduka, ki gostuje v tujini, poide skozi Ljubljano v Zahodno Nemčijo tudi kombinirano moštvo beogradske Crvene zvezde in zagrebskega Metalca. Zadržana predložnja pred ogledom bo prijateljska tekma s slovenskim ligušem Ordedom ki se bo pomeril v soboto na Stadionu ob Tyrzevi cesti. Začetek tekme bo ob 18, ob 16 pa bo predtekm slovenske lige med Ordedom B in Železničarjem iz Maribora.

Končni vrstni red udeležencev I. zvezne lige v košarki je takle:

Crvena zvezda	9	8	1	418:281	17
Partizan	9	7	2	378:319	17
Mladost (Zgb)	9	7	2	347:280	16
Železničar (Lj)	9	6	3	352:309	15
Železničar (B)	9	4	5	328:315	13
Metalec (B)	9	4	5	287:328	13
Jedinstvo (Zgb)	9	3	6	328:359	12
Zdravilje (Z)	9	2	7	239:241	11
Proleter (Zr)	9	2	7	218:275	11
Enotnost	9	0	9	279:376	9

300 tekmovalcev na blejski regati

Prva mednarodna veslaška regata, ki bo to nedeljo na Bledu, bo glede na velik izdelek tekmovalcev in na razpisu sodelovanja sedmih inozemskih ekip po pomenu in zanimivosti precej presegla okvir običajnih športnih nastopov. Poleg deseta prijaviš jih 2 avstrijskih, 2 švicarskih in 1 francoske ekipe sta se prijaviła tudi veslaška kluba iz Kopra in Izole s Svobodnega tržaškega ozemlja, jugoslovanske barve pa bo branilo 11 veslaških klubov.

Tekmovalni spored, ki se bo začel ob 15, bo obsegal naslednje točke: četverec s krmarjem senjorji skiff senjorji osmerek - mladinci, dvojka s krmarjem senjorji, četverec s krmarjem ženske, skiff mladinci, četverec brez krmarja senjorji, dvojka brez krmarja senjorji, dvojka s krmarjem - mladinci, double scull - senjorji, osmerek - senjorji. Za senjorje je progla dolga 2000 m, za mladince in ženske pa 1000 m.

Na nedeljsko veslaški tekmi bo jugoslovanski veslaški sport izprical svojo moč, ko se bodo naše tekmovalci pomerili s priznanimi inozemskimi veslači. Naša Gorenjska pa bo zaslovela po svetu, saj je kot središče zsmiselnih sportov, appak tudi kot prizorišče elegantne in zdravega letnega športa - veslanja. Čeprav bo že veslaška regata sama po sebi velika in redka zanimivost, bo pridružen še razširjena z dopolnitvenim paradom dela in z bogatimi večernimi sporedom ko bo praznik luči, pestrosti in veselja.

Na nedeljsko prireditve posebje opazujmo interesno s Startuševo, z Dolenskega, z Reke in iz Slovenskega Primorja. Imeli bodo redko priložnost, da se pocieni in v najkrajšem času pripeljejo s Putnikovi vlaki na Bled. Brez dvoma bo to za vsakogar zanimivo in bogato doživetje, obenem pa tudi prijeten izlet.

Prvenstvena nogometna tekma TRIGLAV : GRAFIČAR bo v pelek 9. junija ob 16.30 na igrišču Triglava ob Večni poti

Nasi smučarji nastopijo na Velikem Kleku

Včeraj je iz Ljubljane odpotovala jugoslovanska smučarska reprezentanca, ki bo sodelovala na svetovni smučarski tekmovalni tekmi v Velikem Kleku v Avstriji. Našo državo bodo zastopali brata Lukanca, Time Janko Stefa, Franc Cvenekelj in Ljubo Bizjak izmed tekmovalcev pa Darinka Lukanč, Slavica Zupančič in Bara Adamič.

Ljudska tehnika

Novi klubi in postaje tehnikov v kranjskem okraju

Tekmovalna komisija okrajnega odbora tehnike v Kranju je že predložila dosežene in delne postopke, ki bodo po svoje obveznosti v glavnem izpolnili, nekateri pa celo prekorajši. Polletni plan o razvoju organizacije so preslegli za 80%. Ustanovili so 6 klubov tehnike v vaseh Olskevki Križah, Zab. v Obilju, Bledu, Mariboru in Ptujem, kjer deluje nad 180 članov med njimi velik odstotek kmotov. V Železnikih so ustanovili elektroštrajni klub, na Ekonomskem tehnikumu in Kranju pa fotoinštitutski klub. Ustanovili so šolske odbore tehnike v Industrijski soli in Iskrski in na mlekarški šoli v Circah.

NOVICE in zanimivosti

Koliko je veljala zadnja vojna? Druga svetovna vojna je pokosila skupno nad 57 milijonov človeških življenj, okrog 302 milijona ljudi pa je mrvalo zapustiti svoje bivališče. Naj navedemo nekaj podrobnosti o žrtvah zadnje vojne: padlo je 17,128.000 vojakov, civilnih žrtev je bilo 4.188.000, po raznih koncentracijskih taboriščih pa je pomrlo nad 9 milijonov ljudi. Razen tega je bilo ranjenih 35.000.000 ljudi, ostrih 20 milijonov, okrog 190 milijonov ljudi pa je izgubilo svoje domove. Koliko je pravzaprav veljala druga svetovna vojna, je težko dognati. Po neki skrbno sestavljeni statistiki je povzročila nič manj kakor 210 milijard dolarjev škode. S to vsoto bi mogel vsak državljan Jugoslavije kupiti svojo hišo z vsem potrebnim komfortom in z lepo parcelo. Vsak jugoslovanski državljan bi lahko imel poleg tega še svoj avtomobil in bi lahko napravil vsako leto potovanje okrog sveta v I. razredu. Kljub tem izdatkom bi mu ostalo še nekaj milijonov za razne potreščine.

Ustanovili so tudi 6 postaj mladih tehnikov in sicer na nižji gimnaziji v Zireh, v Mladinskem domu v Smlednici, na osnovnih šolah v Kokri na Jezerkem in v Nakuu ter v sedemletnji v Orltem, ki združuje nad 500 pionirjev. Pripravili so vsje potrebne dokumente za organizacijo prenosi na tere s čimer so zagotovili dejavnost vseh postaj mladih tehnikov tudi med počitnicami.

Z vsega sveta

noč ozdravilo, čim so zaužili zdravilo CF 9. Hepworth je izjavil o novem zdravilu: Naše zdravilo ni podobno penicilinu. Penicilin se uporablja za uničevanje bakterij, FC 9 pa za uničevanje virusov. Proizvodni stroški so še zelo veliki.

Guverner Frank Lausche, ki je sin slovenskih staršev in guverner ohajske države že tretjo službeno dobo, je pri volitvah 2. maja dobil ogromno večino nad svojima dvema nasprotnikoma ter bil s tem imenovan za guvernerskega kandidata proti republikanskemu tekmeču Donu H. Ebrighu.

Prvi padalci v kaniškem okraju

Lani decembra je bil v Mengšu ustanovljen prvi padalski tečaj, katerega je obiskalo 15 mladincev. Tečaj je vodil izkušeni instruktor Slavko Koren. Pred dnevi so tečajniki uspešno zaključili svoje delo. Doseženi so bili prav dobri uspehi. Med najboljšimi je bil Jože Zalokar, ki je položil izpit z odličnim uspehom. Izkazali pa so se tudi ostali tečajniki, med katerimi je Ivanka Cesarjeva postala prva padalka v kaniškem okraju.

Vrhovno sodišče ZDA proti rasnemu razlikovanju. Ameriško vrhovno sodišče je sprejelo tri sklepe proti rasnemu razlikovanju v ZDA. Prepovedalo je pristransko ravnanje s črnici študenti na univerzi v Oklahomi in naročilo oblastem v Texasu, da morajo sprejeti črnca v pravno šolo, ki je bila doslej izključeno za belce. Prav tako je sodišče razglasilo za protizakonito razlikovalno ravnanje s črnici v jedlinih vagonih.

Prvi padalci v kaniškem okraju

Lani decembra je bil v Mengšu ustanovljen prvi padalski tečaj, katerega je obiskalo 15 mladincev. Tečaj je vodil izkušeni instruktor Slavko Koren. Pred dnevi so tečajniki uspešno zaključili svoje delo. Doseženi so bili prav dobri uspehi. Med najboljšimi je bil Jože Zalokar, ki je položil izpit z odličnim uspehom. Izkazali pa so se tudi ostali tečajniki, med katerimi je Ivanka Cesarjeva postala prva padalka v kaniškem okraju.

LAHKOATLETSKI DVOBOJ DUNAJ : ZAGREB

Na medmesnem tekmovalju Dunaj : Zagreb 10. in 11. junija v Zagrebu bo sezonski dvobojni reprezentančni dvobojni 40 atletov in atletinj, večinoma avstrijskih reprezentantov. Moška ekipa gostov je izenačena in brez izrazitejših posameznikov, med tekmovalkami pa je več izvrstnih atletinj od katerih se zlasti odlikuje olimpijska zmagovalka v metu kopja Norma Bauman.

Prvi padalci v kaniškem okraju

Lani decembra je bil v Mengšu ustanovljen prvi padalski tečaj, katerega je obiskalo 15 mladincev. Tečaj je vodil izkušeni instruktor Slavko Koren. Pred dnevi so tečajniki uspešno zaključili svoje delo. Doseženi so bili prav dobri uspehi. Med najboljšimi je bil Jože Zalokar, ki je položil izpit z odličnim uspehom. Izkazali pa so se tudi ostali tečajniki, med katerimi je Ivanka Cesarjeva postala prva padalka v kaniškem okraju.

Inštruktorski tečaj za koškaro in odbojko

Komite za fizkulturo pri vladi ljudske republike Slovenije bo priredil tečaj za instruktore košarke ali inštruktore odbojke. Tečaj bo od 1. do 31. julija 1950.

Pravo udeležbo na tečaju za košarko imajo člani republiške lige, ter po dve člani društva in društva iz Ptuja, Slovenskega, Brežic, Trbovelj, Novega mesta, Kranja, Jesenic in Murske Sobote. Pravico udeležbe na tečaju za odbojko imajo člani republiške lige.

Vse stroške na tečaju, razen vožnje ki jo plačajo društva ali posamezniki nosi Komite za fizkulturo. Tečajniki prispejajo s seboj živilsko nakaznico ter potrebno športno oblačilo in pisalni pribor.

Prijave sprejema Komite za fizkulturo v LRS, Ljubljana, Zupančičeva ul. 5-4 do 15. junija 1950.

O kraju tečaja bodo prijavitelci obveščeni pisмено.

Prvi padalci v kaniškem okraju

Lani decembra je bil v Mengšu ustanovljen prvi padalski tečaj, katerega je obiskalo 15 mladincev. Tečaj je vodil izkušeni instruktor Slavko Koren. Pred dnevi so tečajniki uspešno zaključili svoje delo. Doseženi so bili prav dobri uspehi. Med najboljšimi je bil Jože Zalokar, ki je položil izpit z odličnim uspehom. Izkazali pa so se tudi ostali tečajniki, med katerimi je Ivanka Cesarjeva postala prva padalka v kaniškem okraju.

Ureja uredniški odbor. Odgovor: urednik Cene Kranjc. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Knaflicova ulica 5, telefon 35-22 do 35-25, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-96, za naročnike izven Ljubljane 38-37, telefon ugnelega oddelka štev. 38-9b. Ukrepi računa pri Narodni banki, Ljubljana 6-90601-1. Iskarska »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani. Poštnina plačana v gotovini. — Četrletna naročnina 135 din, polletna 270 din, celoletna 540 din. — Slovenski poročevalci izbija vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

Prvi padalci v kaniškem okraju

Lani decembra je bil v Mengšu ustanovljen prvi padalski tečaj, katerega je obiskalo 15 mladincev. Tečaj je vodil izkušeni instruktor Slavko Koren. Pred dnevi so tečajniki uspešno zaključili svoje delo. Doseženi so bili prav dobri uspehi. Med najboljšimi je bil Jože Zalokar, ki je položil izpit z odličnim uspehom. Izkazali pa so se tudi ostali tečajniki, med katerimi je Ivanka Cesarjeva postala prva padalka v kaniškem okraju.

usmiljenega graščaka, gledal na griču, pogosto ob nevihtah, kakor prepričan, da bo v Trhanovskega treščila strela. In če se je razdijvala nevihta, ko je ravno sedel doma in ga Manka ni pustila iz hiše, je pazno poslušal, zdaj pa zdaj pokimal z glavo in pogosto pogledal proti vratom, kakor da pričakuje novice, da je grom že udaril v tisto ruso glavo. Ko pa je pritiisil spet večji hlad pozne jeseni, je stari Pribek spet nekam okoreval in se ko pajek zapredal v svoje misli.

Gospod pl. Albenreuthski je letos pozno prišel na Trhanov. Druge krati je bil tu koj na spomlad, letos pa šele pozno po žetvi. Pravilo so si, da je prišel na lov. Toda koliko tednov je bil že tu, pa je samo enkrat šel v gozd. Zdaj ga lov ni nič veselil. Spremleni se ni nič, bil je kakor vedno mrzel, strog, da, še strožji, pa tudi nekam zaskrbljen. Sam nikoli ni šel iz gradu, stari komornik Peter pa je tudi opazal, da se gospod pogosto, kadar je sam, sprehaja sem in tja po sobi in premišlja. Tudi z zdravjem ni bilo več tako kakor svoj čas. Peter, komornik, je že nekajkrat opazil, ko je gospod šel skozi čumnat, tako da se je čisto brez potrebe oprjel na mlze ali stola, ko pa se je čez hip ovedel, zaklet nad omotico. Prav tako je včasih potolžil svoji soprogi, ki je bila žalostnejša od lanskega leta, potolžil zaradi oči, da pogosto vidi, ko bi trenil, vse reči v nekakšnih mavričnih barvah, ponoči pa, ko ga vrže iz spanja, mu vstajajo pred očmi iskre in ogenj. Tožil je, ne jokavo, ampak odsekan, mrko. Tega pa ni povedal, da ga čisto preganjajo grozne sanje. A stari Peter, ki je spal zraven njegove sobe v predsobi, je siljal, kako je gospod v spanju stokal in kričal, in ne enkrat ga je videl, ko je odgrnil zastor na vratih, kako sedi v žgu nočne svetilke na postelji, ko ga je zbudila groza sanj, in z izbljepljenimi očmi gleda okoli sebe. Neko

noč, bilo je konec meseca kimovca, ko je junaj vrše! dez in bucal veter, je Petra spet prebudilo gospodovo ječanje. In zdajci ga je tudi pokical. Ko je stopil k njemu v sobo, je prošil vse prepoten s slabotnim glasom:

»Daj mi koledar —«

»Koledar, Vaša milost? Zdaj?«

»Da — koj— vedeti hočem, katerega smo danes — je rekel gospod, ki se tega ni mogel spomniti.

»Jurji je osemindvajsetega, to vem, vaša milost, na pamet.«

»Katerega?«

»Meseca kimovca, Vaša milost!«

»A tako — sanje so me nekam zmešale, tudi znojen sem ves. Daj mi srajco!«

Stari komornik se je ves prestrašen vrnil v posteljo. Kaj se blede gospodu? Osemindvajsetega. A tu se je zdrznil — Da, v Plzni je bilo tisto — »O, verjamem, da mu to noče iz spomina.« je pomislil starec in začel moliti očenaš za duše v vicah.

Vsi ti bolezenski napadi so trajali vedno samo kratak čas. Potem se je gospod pl. Albenreuthski spet opomogel. Toda ponavljali so se vedno pogosteje in gospd je bil vedno bolj mrk, vedno bolj pičilih besed, vedno bolj in bolj potopljen vase. Sopraga ga je zaman izpraševala, kaj mu je, ga zaman nagovarjala, naj bi vprašal zdravnika. Zdaj je živelza zares žalostno. Gostov niso vabili, z nepriznajnim, molčecim soprogom se skoraj ni dalo začeti razgovora. Toda ena novica jo je vendarle še razveselila. Prišlo ji je namreč nepríčkakovano pismo od najmlajše hčere, da prideja z možem kmeču na Trhanov. Vsa razigrana je šla pravit to novico Lammingerju, ki je bil pravkar prišel iz Kuta. Mirno jo je poslušal; na mah pa se je čudno zasmel in dejal: